

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom.
Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom.
Replik/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Anja Sletteland
anjas@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

KRINGSATT AV ... HVEM DA?
Hillary Clinton.

Skandaløst skalkeskjul

USA

Arve Meisingset

Hillary Clinton skriver i si nye bok: «Det var ingenting jeg så like mye fram til som å vise Putin at han ikke hadde lyktes. At han ikke hadde klart å sette inn en milkedokke. I stedet vet jeg at han i dag nyter det som hendte. Men det er ikke sikkert at han får det siste stikket.»

Clinton, sammen med mange sentrale politikere, hevder at Russland er landets største fiende – selv om USA har et militærbudsjett som er ti ganger større enn Russlands.

«**Russia gate**» er et forsøk på å skjule inkompetent datadrift under Wasserman-Schultz. Demokratene bør ikke få slippe unna den skandalen.

Vi får håpe at høstens orkaner får USAs politikere til å adressere virkelige utfordringer. De kan hente hjem de 50.000 soldatene i Japan og 30.000 i Sør-Korea for å rydde opp. USA kan slutte å true Nord-Korea, som ikke ønsker krig med noen. De kan slutte å destabilisere Midtøsten, og hente 300 fra Værnes. Putin og Lavrov sier at Russland ønsker fred og samhandel med Nato-landene.

Vi har ventet lenge på at norske utenrikspolitikere skal greie å tenke selv og føre en rasjonell utenrikspolitikk. Det er frustrerende å lytte til at de kun gjentar talemåter fra U.S. State Department.

Arve Meisingset,
Skjetten
arme@online.no

Elbiler bidrar til økt bruk av privatbil i Norge, og miljøgevin

Statsstøttet pri

KRONIKK

Anders Skonhoft

Som følge av sjenerøs politikk og svære subsidier fra fellesskapet har antall elbiler på norske veier økt dramatisk de siste årene. Argumentene bak denne politikken har vært at elbilen er miljøvennlig, og at Norge må gå foran i bilismen med «nullutslipp». Men beregninger viser at miljøeffekten er beskjeden. Elbilen har bidratt til noe lavere klimagassutslipp i Norge, men mer bilkjøring har bidratt i motsatt retning.

Ved inngangen til 2016 var det drøyt 70.000 elbiler i

Norge, og dette økte til 100.000 ved utgangen av året.

Norge er i en særstilling internasjonalt. For eksempel i Sverige

og Danmark utgjorde elbilsalget kun noen små prosent av det totale bilsalget i 2016. Foruten Norge finner vi høy elbilandel i Nederland. Subsidiene til elbileierne i Norge omfatter unntak fra engangsavgift, ingen moms ved kjøp, lav veiavgift, gratis parkering mange steder, fritak fra bompenger og ferjeavgifter, og ofte kjøring i kollektivfelt og gratis ladning på offentlige ladestasjoner. Per bil og per tonn redusert utslipp av CO₂ er disse subsidiene formidable.

Hva får så samfunnet igjen for disse sjenerøse subsidiene til elbileierne? Virkningene kan deles i kjøreeffekten og produksjonseffekten. Kjøreeffekten dreier seg om klima- og miljøeffekter knyttet til selve bruken av bilen, mens produksjonseffekten dreier seg om klima-

og miljøeffekter forbundet med produksjonen av bilen.

Vi skal hovedsakelig se på kjøreeffekten her, og vi starter med klimaet. En måte å beregne klimaeffekten på er å ta utgangspunkt i hvilken grad bruk av elbil erstatter konvensjonell bilbruk. For 2016 er den gjennomsnittlige kjørelengden for en elbil anslått til å være om lag 16.800 km, som er noe høyere enn for konvensjonell bil (SSB). Miljødirektoratet antar, basert på opplysninger fra lobbyorganisasjonen Elbilforeningen, at 80 prosent av denne kjøringen erstatter konvensjonell bilbruk.

Men erstatningsgraden er nok langt lavere. Elbilbruk erstatter bruk av sykkel og kollektivtransport og genererer i tillegg ekstra trafikk, rett og slett fordi kjøringen koster så lite. I en masteroppgave fra NTNU (Stræde og Ulven) er erstatningsgraden beregnet til 40 prosent. På grunn av det spesielle personutvalget i denne undersøkelsen er denne nok noe lav. Vi bruker 60 prosent. Det betyr at bruken av en elbil i gjennomsnitt reduserte kjøringen med en konvensjonell med om lag 10.000 km (16.800 x 0,6) i 2016.

Det neste spørsmålet er så hva dette betyr i form av redusert klimagassutslipp.

Basert på regjeringens Perspektivmelding 2017 antar vi et gjennomsnittslipp for en konvensjonell bil på 160 g CO₂ per km. Hvis vi så forutsetter at strømbruken til elbilene i Norge forgår helt uten klimagassutslipp (noe som er tvilsomt), får vi dermed at bruken av en elbil ga en reduksjon på 1,6 tonn CO₂ i 2016. Da det var om lag 85.000 elbiler i Norge i 2016, finner vi dermed at CO₂-effekten av hele elbilparken i Norge ble 136.000 tonn (1,6 x 85.000) dette året.

Er dette mye eller lite? Det

norske klimagassutslippet i 2016 er beregnet til å være om lag 53 millioner tonn. CO₂-besparelsen ved elbilbruken utgjorde dermed kun 2,6 promille av dette.

I denne beregningen har vi sett bort fra produksjonseffekten, det vil si energi og klimagassforbruk knyttet til produksjonen av bilene. Omregnet til per kjørekilometer over bilens levetid synes denne å være noe høyere for elbilen enn for en sammenliknbar konvensjonell bil. Det

at husholdninger med elbil mer hyppig enn familier uten elbil har to biler, peker også i retning av at den totale klimaeffekten er mindre enn i regnestykket ovenfor.

Men for å si noe mer om den samlede miljøeffekten av elbilen, må vi også trekke inn andre faktorer. Grønn skattekommissjon (NOU 15, 2015) presenterer noen miljøberegninger og finner at kostnadene ved veislitasje, ulykker, vinterdrift og kjøer

Det viktigste er ikke hvilket parti du stemmer på. Det viktigste er at du derigjennom stemmer på Høyre.

Nils-August Andresen på minervanett.no

Jeg er opptatt av miljø, men vil ikke at det skal være for strengt. Personlig frihet er viktig for meg, men jeg synes det er viktig at staten tar store grep som gjør at

alle er nødt til å velge klimavennlig. Men likevel merker jeg at jeg blir opprørt når jeg ikke kan kjøre bil til skolen fordi det er færre parkeringsplasser i byen.

Linnea Skaare Sjøbstad (18) om valgets kvaler, til Morgenbladet

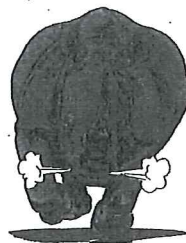
En stemme på FrP er en stemme på meg. Om det er positivt eller

negativt er usikkert, men mormor ville nok sikkert ment at det var positivt.

Frps Roy Steffensen fører Twitter-valgkamp

Når MDG skal ha 25 prosent av Oslos befolkning til å sykle, går jeg rett på Finn.no og sjekker prisene på en rå diesel-suv.

Arne Berggren har ikke vokst ut av trassalderen, på NRK Ytring

MER DEBATT NESTE SIDE >>

en er for lav til å forsvare subsidieringen.

atbilisme

I STEDET FOR BUSSEN: Elbilbruk erstatter bruk av sykkel og kollektivtransport, skriver kronikkforfatteren. I morgenrushet inn mot Oslo er kollektivfeltet til tider preget av køer av elbiler.

FOTO: LISE ÅSERUD, NTB SCANPIX

svært lik for elbilen og den konvensjonelle bilen.

Den eneste nevneverdige forskjellen er noe lavere kostnader for elbilen ved lokale utslipp i store tettsteder. Men denne gevinsten må igjen veies opp mot den økte privatbilismen som følger elbilen. Med de antakelsene som er gjort her, svarte dette til merbruk på rundt 7000 km

(16.800 x 0,4) per elbil i 2016. Elbilen leder til mer privatbilisme, og persontrafikken med bil i Norge økte derfor også med over 2,5 prosent i 2016 (SSB).

Konklusjonen er derfor at elbilbruken i Norge så langt har gitt en nærmest ubetydelig klimagevinst, som er blitt motvirket av mer bilbruk og

mer privatbilisme. Med drivstoffkostnader til om lag en fjerdedel av kostnadene ved bruk av konvensjonell bil og fortsatt subsidiering vil det bli en formidabel vekst i privatbilismen i Norge i årene framover.

Anders Skonhoft, professor i samfunnsøkonomi ved NTNU
and@skonhoft@ntnu.no

VERRE ENN KONTANTSTØTTE: Studier viser at nettbrett er mer skadelig for språkutviklingen hos barn, skriver forfatteren.

FOTO: JAN HAAS, NTB SCANPIX

«Kontantstøtta har skylda!» – eller?

KONTANTSTØTTE
Ragnhild Avelsgaard Lien

«Kontantstøtte svekker språkutvikling. Kontantstøtte tvinger kvinner tilbake til kjøkkenbenken.»

Ja, den kontantstøtta, altså. Jeg sitter og drikker kaffe med et vordende foreldrepar. De sier kontantstøtte høres fint ut, men tenker kanskje at det er litt lenge å være hjemme med barna til de er seks år? De hadde trukket slutningen at siden det var så mye rabalder rundt kontantstøtta, måtte det bety at den varte til barnet begynte på skolen. De ble lange i maska da jeg kunne opplyse om at den bare rekker til barnet er to år.

Når toneangivende feminister som Toril Skard og Gro Nylander går til kontant forsvar for kontantstøtta, er det kanskje verdt å lytte til? Jeg selv har nytt godt av kontantstøtten, og ja, jeg innser at jeg er privilegert som har hatt muligheten, og at mange må tilbake i jobb når barnet er ett år. Det er likevel ikke et argument for å avskaffe den! Er ikke valgfrihet noe som skal kjennetegne landet vårt? Er likestilling å gjøre likt, eller er det likeverd?

Jeg har intervjuet foreldre som alle har gitt uttrykk for

at kontantstøtta har gitt dem en mer levelig hverdag, og der den av foreldrene som har vært hjemme, har følt at deres innsats i hjemmet har vært like mye verdsatt som partnerens innsats i arbeidslivet.

En forskningsstudie publisert på SSB.no viser at en hjemmевærende forelder ga bedre skolekarakter, og altså bedre språkutvikling, for eldre søsken av kontantstøttebarn. Er det kanskje ikke kontantstøtten som sinker språkutvikling? Kan det for eksempel være mangel på tid og nærvær med pratende voksne? For tidlig introduksjon av digitale hjelpemidler? Både foreldre og barnehageansatte har fortalt at barn som begynte i barnehage først som toåringer, ofte hadde et rikere ordforråd og bedre utviklet språk enn de som begynte som ettåringer.

En annen studie viser at barns evne til å formulere seg godt språklig kan hemmes ved stor bruk av smarttelefoner og nettbrett. For hver halvtime barn brukte på enheter som smarttelefoner og nettbrett, økte risikoen for svekket språkutvikling med 49 prosent! Finnes det tall som viser at kontantstøtten øker risikoen for svekket språkutvikling?

Ragnhild Avelsgaard Lien, mester i sosialantropologi
ravelsgaard@gmail.com